

**Aanvulling Toetsing Flora en Faunawet, nieuw
bestemmingsplan Salland II in Raalte Noord
Toetsing Flora- en faunawet**

projectnr. 188359
17 februari 2009

Auteur

ir. Maaike Leenen - Rijnierse

Opdrachtgever

Buro Vijn bv
Stania State -Postbus 81
9062 ZJ OENKERK

datum vrijgave

februari 2009

beschrijving revisie 01

Definitief

goedkeuring

M.A. Schuit

vrijgave

ing. J.A.M. Ogink

	Inhoud	Blz.
1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel ecologisch onderzoek	4
1.3	Werkwijze	4
1.4	Leeswijzer	5
2	Beschrijving plangebied en verwachte soorten	7
2.1	Beschrijving plangebied	7
2.2	Voorkomende soorten	8
2.3	Conclusies natuurwaarden	9
3	Toetsing effecten	11
3.1	Beschrijving ingreep	11
3.2	Effecten op beschermde soorten (tabel 2 en 3)	11
3.3	Conclusies effecten	11
4	Conclusies en aanbevelingen	13
4.1	Conclusies onderzoek	13
4.2	Aanbevelingen	13
4.3	Vervolgstappen	13
4.4	Zorgplicht/ Voorbehoud	13
	Geraadpleegde bronnen	15
	Bijlagen	17
	Bijlage 1: Wettelijk kader	19

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Door Oranjewoud is in september 2008 al een natuurtoets op het plangebied van het project Salland II te Raalte uitgevoerd. Het perceel Harinkdijk 7 is hierbij buitenbeschouwing gelaten. Dit perceel maakte destijds geen deel uit van het plangebied.

Aangezien de grenzen van het plangebied zijn aangepast dient de bestemming van dit perceel te worden gewijzigd. De natuurtoets dient hiertoe te worden aangevuld. Voor de ligging van Harinkdijk 7 en de planlocatie zoals getoetst in de eerdere natuurtoets zie onderstaande figuur (figuur 1).

Figuur 1: Ligging plangebied, zoals getoetst in de eerdere natuurtoets (rode vlak) en de ligging van Harinkdijk 7 (gele gebied) (bron: google maps)

Om sloop van de aanwezige bebouwing op het perceel van Harinkdijk 7 mogelijk te maken moet het bestemmingsplan voor deze locatie worden uitgewerkt. Hiervoor dienen enkele onderzoeken plaats te vinden, waarvan onder andere een natuurtoets, die in deze rapportage wordt beschreven.

Het plangebied ligt niet in of in de nabijheid van gebieden aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet '98 (Natura 2000-gebieden). Ook gaat het plangebied niet door een gebied dat is aangewezen als deel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Hierdoor is toetsing aan de Natuurbeschermingswet '98 en de EHS niet noodzakelijk en

zullen in deze rapportage alleen de effecten op het gebied van de Flora- en Faunawet worden weergegeven.

In de Flora- en faunawet wordt de bescherming van een groot aantal inheemse plant- en diersoorten geregeld. Woningbouw valt onder het begrip 'ruimtelijke ontwikkeling' uit de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet voor algemene soorten (tabel 1 soorten uit de Flora- en faunawet, voor toelichting zie bijlage 1). Als er andere minder algemene of striktbeschermden soorten (tabel 2 of 3 soorten uit de Flora- en faunawet of broedvogels) voorkomen is het noodzakelijk om te bepalen of deze schade ondervinden van de voorgenomen werkzaamheden. Optredende schade kan vaak door maatregelen (bijvoorbeeld planning van de werkzaamheden) worden voorkomen of verminderd. Voor de restschade is een ontheffing noodzakelijk.

Om vast te stellen of de ontwikkeling van het plangebied overtredingen van de Flora- en faunawet aan de orde zijn waarvoor een ontheffing moet worden verkregen, is een toetsing uitgevoerd op basis van beschikbare verspreidingsgegevens en een aanvullend veldbezoek.

1.2 Doel ecologisch onderzoek

Het doel van de voorliggende natuurtoets is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de Flora- en faunawet.

1.3 Werkwijze

Om eventuele strijdigheden van de plannen met de betreffende natuurwetgeving op te sporen dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

1. Welke wettelijk beschermde soorten komen in het plangebied voor? Welke status hebben deze soorten?
2. Welke invloed heeft de geplande ingreep in het betreffende gebied op de (strikt) beschermde soorten?
3. Door welke maatregelen kunnen negatieve effecten op beschermde soorten worden voorkomen of verzacht?
4. Is een ontheffing ex art. 75 Flora- en faunawet noodzakelijk en welk vervoltraject moet worden doorlopen?

Stap 1. Veldbezoek

De huidige situatie wordt ter plekke beoordeeld door een ecoloog. Hierbij is, op basis van de gegevens van de bureaustudie uit de eerdere natuurtoets, beoordeeld voor welke soorten het plangebied daadwerkelijk een geschikt leefgebied vormt en daarmee welke soorten er daadwerkelijk voor kunnen komen.

Stap 2. Effectenonderzoek

Beschrijving van de effecten van de werkzaamheden op de verwachte beschermde soorten. Hierbij zal de nadruk liggen op de soorten waarvoor een ontheffingsplicht geldt (strikt en overige beschermde soorten). Bij gebleken negatieve effecten op vanuit de Flora- en faunawet ontheffingsplichtige soorten worden voorstellen gedaan om deze te voorkomen of te verzachten;

Stap 3. Conclusies en advies met betrekking tot de ontheffingsaanvraag
Formuleren van een gemotiveerde conclusie omtrent de haalbaarheid, eventueel onder voorwaarden, van het project en de noodzaak van een ontheffing ex. artikel 75 Flora- en faunawet.

1.4 Leeswijzer

Het eerste hoofdstuk behandelt de aanleiding, het wettelijke kader, het doel en de werkwijze van deze natuurtoets. In het tweede hoofdstuk worden de aanwezige biotopen in het plangebied beschreven en worden de verwachte beschermde soorten behandeld. Het derde hoofdstuk behandelt de te verwachten effecten van de werkzaamheden op de beschermde soorten. De conclusies en de te nemen vervolgstappen worden in het vierde en laatste hoofdstuk behandeld. In de bijlage is een samenvatting van de Nederlandse natuurwetgeving te vinden.

2 Beschrijving plangebied en verwachte soorten

2.1 Beschrijving plangebied

Op 3 februari 2009 heeft een ecooloog het plangebied bezocht. Het plangebied beslaat een erf met daarop 4 oude schuren en een woonhuis, welke grenst aan de Harinkdijk. Noordelijk en westelijk grenst het plangebied aan bouwland en ten oosten ligt het perceel van Harinkdijk 9.

De aanwezige schuren zijn allen open en bestaan uit een golfplaten dak of een houten dak. Twee schuren worden momenteel gebruikt als huisvesting voor de kippen en respectievelijk voor ganzen. Het vloeroppervlak van deze twee verblijven zijn helemaal bedekt met uitwerpselen van kippen en ganzen. Mogelijke verblijfplaatsen voor Steenmarters zijn hier niet aanwezig. Wel zijn er zwaluwnesten aanwezig, die afgelopen voorjaar nog zijn gebruikt. Op de foto zijn deze twee schuren te zien met op de voorgrond de aanwezige ganzen.

Foto 1: De linkerschuur is een verblijf voor de ganzen, de rechter voor kippen.

De andere twee schuren worden gebruikt als opslagschuur. De ene opslagschuur zit helemaal vol met hout, platen en dergelijke. Voor een Steenmarter en diverse muizensoorten is dit mogelijk een verblijfplaats. Tussen de aanwezige opslag zijn goede verstoppelken aanwezig voor de Steenmarter en muizen. Bovendien lopen op het terrein twee honden vrij rond, die ook in de schuur naar binnen kunnen. Ook de eigenaar geeft aan nog nooit een Steenmarter te hebben gezien op zijn terrein.

De schuur, welke zich direct achter de woning bevindt, wordt ook gebruikt als opslag. Hier staat onder andere een tractor en veel hout. Deze schuur is aan de voorkant geheel open en wordt veelal betreden door de eigenaar. Ook hier zijn geen sporen van de Steenmarter aanwezig.

Voor vleermuizen zijn geen geschikte rustplaatsen aanwezig. Spouwmuren ontbreken en ook dakpannen, waar ze onder kunnen zitten zijn afwezig. Ook de bomen die op het perceel aanwezig zijn bieden geen geschikte vleermuisholen.

2.2 Voorkomende soorten

In het plangebied zijn de voorkomende soortgroepen beperkt tot broedvogels, een Egel en enkele muizensoorten.

Andere soortgroepen zoals vaatplanten, dagvlinders, libellen, vissen, amfibieën en reptielen, zijn op het plangebied te verwachten vanwege het ontbreken van geschikte biotopen. In tabel 1 zijn de verwachte soorten van dit plangebied opgenomen.

tabel 1: verwachte beschermde soorten op het perceel van Harinkdijk 7 te Raalte

*Afkorting rode lijst: GE = Gevoelig.

Soort		Beschermingsstatus			
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Flora- en faunawet			Rode lijst*
		T1	T2	T3	
Broedvogels (SOVON, 2002)					
Boerenwaluw	Hirundo rustica			x	GE
Gaai	Garrulus glandarius			x	
Houtduif	Columba palumbus			x	
Huisemus	Passer domesticus			x	GE
Huiszwaluw	Delichon urbica			x	GE
Koolmees	Parus major			x	
Merel	Turdus merula			x	
Pimpelmees	Parus caeruleus			x	
Roodborst	Erithacus rubecula			x	
Vink	Fringilla coelebs			x	
Winterkoning	Troglodytes troglodytes			x	
Zoogdieren					
Aardmuis	Microtus agrestis	x			
Bosmuis	Apodemus sylvaticus	x			
Bunzing	Mustela putorius	x			
Dwergmuis	Micromys minutus	x			
Egel	Erinaceus europaeus	x			
Huisspitsmuis	Crocidura russula	x			
Rosse Woelmuis	Clethrionomys glareolus	x			
Veldmuis	Microtus arvalis	x			

2.3 Conclusies natuurwaarden

Op het perceel zijn broedende vogels te verwachten. Deze soortgroepen vallen in het strengste beschermingsregiem van de Flora- en faunawet. Dat houdt in dat bij overtredingen van de verbodsbepalingen met betrekking tot deze soorten, aangetoond moet worden dat er sprake is van een zwaar maatschappelijk belang, er geen alternatieven zijn en dat de gunstige staat van instandhouding van de populatie niet in gevaar komt.

In hoofdstuk 3 wordt nader ingegaan op de effectbeschrijving van deze soortgroep.

De overige voorkomende soorten vallen binnen het lichtste beschermingsregiem, waarvoor bij ruimtelijke ingrepen een vrijstelling geldt van de verbodsbepalingen van artikel 75, een effectbeschrijving voor deze categorie van beschermde soorten is dan ook niet noodzakelijk. Wel geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht van artikel 2 van de Flora- en faunawet. De zorgplicht voor de voorkomende soorten wordt in hoofdstuk 4 nader uitgewerkt in werkinstructies.

3 Toetsing effecten

3.1 Beschrijving ingreep

Op het perceel van Harinkdijk 7 worden de aanwezige schuren gesloopt en wordt het terrein betrokken bij het plangebied van Salland II. Het project Salland II omvat het bouwen van circa 239 woningen.

De aanwezige schuren worden gesloopt en eventueel worden enkele bomen op het perceel gerooid.

3.2 Effecten op beschermde soorten (tabel 2 en 3)

Broedende vogels

Het slopen van de schuren stoort de aanwezige broedende vogels in de schuren, maar ook daaromheen door geluid, beweging en mogelijk ook door verlichting. Daarnaast zullen broedplaatsen voor zangvogels verdwijnen.

Ingrijpen tijdens het broedseizoen kan veel invloed op de aanwezige broedende vogelsoorten hebben. Daardoor wordt dit door de wetgever niet toegestaan. Als broedende vogels aanwezig zijn dienen de werkzaamheden te worden uitgesteld tot na het uitvliegen van de jongen.

Als de werkzaamheden buiten het vogelbroedseizoen worden uitgevoerd of als er geen broedende vogels aanwezig zijn is er geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen en kunnen de werkzaamheden worden uitgevoerd. Het broedseizoen van de hier waargenomen soorten loopt vanaf half maart tot eind juli.

3.3 Conclusies effecten

De voorgenomen sloop van de aanwezige schuren en rooien van de bomen op het perceel van Harinkdijk 7 heeft enkele negatieve effecten op broedende vogels. Verstoring op broedvogels kan voorkomen worden door de planning van de werkzaamheden hierop aan te passen. Een ontheffing voor vogels is hierdoor niet noodzakelijk.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies onderzoek

Harinkdijk 7 wordt bij het plangebied van het project Salland II betrokken. Hierbij worden de aanwezige schuren gesloopt en eventueel bomen gerooid.

Uit het onderzoek naar eventuele strijdigheden met de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet (artikel 75) komt naar voren dat op het perceel broedende vogelsoorten voorkomen. Nesten van broedende vogels zijn beschermd en mogen tijdens de broedperiode, die grofweg loopt van circa maart t/m juli niet worden verstoord of vernield (hiervoor wordt ook geen ontheffing verleend). Werkzaamheden zullen daarom uitsluitend voor of na de broedperiode kunnen worden opgestart, tenzij aangetoond kan worden dat er geen broedende vogels aanwezig zijn. In paragraaf 4.2 worden aanbevelingen gedaan, zodat de verbodsbepalingen niet worden overtreden. Wanneer aan onderstaande aanbevelingen wordt gehouden is een ontheffing voor broedvogels niet noodzakelijk.

Daarnaast komen nog beschermde soorten voor die vallen onder het lichtste beschermingsregiem. Voor deze soorten geldt bij een ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de verbodsbepalingen mits de zorgplicht in acht wordt genomen. In paragraaf 4.4 wordt de zorgplicht voor deze soorten nader uitgewerkt in werkmethoden.

4.2 Aanbevelingen

Onderstaande punten wordt aanbevolen, zodat schade aan broedende vogels wordt voorkomen.

- § Opstarten van de werkzaamheden voor of na het broedseizoen - dat loopt van circa half maart t/m juli - van vogels. Dit in verband met het mogelijke verstoren en vernielen van nesten, wanneer de werkzaamheden gedurende deze periode worden uitgevoerd;
- § Als de werkzaamheden in het broedseizoen moeten starten, dan moet het plangebied gecontroleerd worden op de aanwezigheid van in gebruik zijnde vogelnesten;
- § Als geen broedende vogels aanwezig zijn kunnen de werkzaamheden starten.

4.3 Vervolgstappen

Naast het toepassen van de werkmethode worden voor deze locatie geen vervolgstappen geadviseerd.

4.4 Zorgplicht/ Voorbehoud

Het plangebied is ook een geschikt leefgebied voor enkele algemene beschermde soorten zoogdieren. Verstoring van deze zijn niet ontheffingsplichtig in het kader van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Voor deze soorten geldt wel de algemene zorgplicht, dat houdt in dat niet willens en wetens schade toe mag worden gebracht aan

beschermde natuurwaarden. Om schade aan deze soorten zoveel mogelijk te voorkomen, worden de volgende aanbevelingen gedaan:

- Voor aanvang van de sloopwerkzaamheden het plangebied nalopen op aanwezigheid van beschermde soorten (bijvoorbeeld Egels en muizen). Eventueel aanwezige soorten dienen te worden verplaatst naar een nabij gelegen terrein.
- Om schade aan muizensoorten te voorkomen adviseren wij om bij de werkzaamheden zoveel mogelijk één richting uit te werken, bij voorkeur naar een groenstrook of richting het woonhuis toe dat intact blijft.

Deze maatregelen vallen onder de algemene zorgplicht van de Flora- en faunawet (art. 2).

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op beperkte inventarisatiegegevens van derden, een veldbezoek en literatuuronderzoek. Deze gegevens geven geen garantie dat tijdens de uitvoering van de werkzaamheden geen (andere) beschermde soorten worden waargenomen. Natuur is vaak verrassend.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Oranjewoud, 2008. Nieuw bestemmingsplan Salland II in Raalte Noord, Toetsing Flora- en faunawet.

SOVON, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Internet

www.sovon.nl

www.vogelbescherming.nl

Bijlagen

Bijlage 1: Wettelijk kader

De Nederlandse natuurwetgeving

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedsbescherming en soortbescherming. In het geval van deze locatie genoemd in dit rapport is alleen de soortbescherming van toepassing.

Flora- en faunawet

De soortbescherming is opgenomen in de Flora- en faunawet. Deze wet omvat ook de bescherming van Habitatrichtlijnsoorten buiten de aangewezen SBZ welke zijn vermeld in bijlage IV. De wet regelt de bescherming van de opgenomen soorten tegen plukken, uitsteken, opsporen, verstoren, doden en vervoeren. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook in de beschermde gebieden. De soortbescherming kent op zich geen externe werking, maar voor enkele soorten worden de begrippen in de Flora- en faunawet ruimer uitgelegd, bijvoorbeeld voor vleermuizen. Projecten worden getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het plangebied.

In het kader van de Flora en faunawet wordt een groot scala aan dier- en plantensoorten beschermd. De aanvankelijke ruime bescherming van een grote groep gewervelde dieren (o.a. zoogdieren en vogels) en een beperkte groep ongewervelden (o.a. enkele vlindersoorten en libellensoorten) in Nederland is met ingang van het nieuwe Vrijstellingenbesluit¹ genuanceerd. Op basis van dit besluit zijn vier categorieën beschermde soorten te onderscheiden, gegroepeerd in drie tabellen.

Tabel 1. Algemeen voorkomende soorten, waarvoor een vrijstelling geldt voor overtredingen van artikel 8 t/m 12 bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik.

Tabel 2. Overige soorten, die minder algemeen voorkomen en veelal zeldzaam zijn of bedreigd. Voor deze soorten geldt een vrijstelling wanneer gewerkt wordt met behulp van een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. In deze categorie vallen ook alle vogelsoorten. De vrijstelling is alleen van toepassing op werkzaamheden als 'bestendig beheer en onderhoud', 'bestendig gebruik' of 'ruimtelijke ontwikkeling en inrichting'. Wanneer niet volgens een dergelijke gedragscode wordt gewerkt of als het andere ingrepen betreft, is een ontheffing nodig. De ontheffing voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Zonder gedragscode vallen broedvogels niet hieronder, maar onder het zwaardere toetsingsregiem, genoemd onder 3.

Tabel 3. Soorten van bijlage IV HR/bijlage I AMvB die zeldzaam en veelal bedreigd zijn. Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor werkzaamheden in het kader van 'bestendig beheer en onderhoud' en 'bestendig gebruik' als gewerkt wordt conform een goedgekeurde gedragscode. Als het andere werkzaamheden betreft of als niet gewerkt wordt conform een gedragscode moet voor deze

---

1. Besluit van 10 september 2004, houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen. Dit besluit is sinds eind februari 2005 van kracht.

soorten een ontheffing worden aangevraagd. Voor deze soorten geldt een streng toetsingskader waarbij moet worden aangetoond dat er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang, er geen alternatieven zijn en de ingreep geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort